

обставини, вміти змінювати ставлення до внутрішньоособистісного конфлікту та знати, що завжди можна звернутися по допомогу до фахівців або близьких людей.

Список використаних джерел

1. Агишева Н. К. Внутрличностный конфликт и пути его разрешения. URL: <https://www.uvnpn.com.ua/upload/iblock/a3e/a3ed2ca12f33e2e25b8ef7c91aede6d5.PDF>
2. Внутрличностные конфликты и суицидальное поведение. URL: https://spravochnick.ru/konfliktologiya/vnutrichnostnye_konflikty_i_suicidalnoe_povedenie/
3. Дюргейм Э. Самоубийство. Соц. Этюды, пер. с франц., 1998г., 496с.

ЛЕГІТИМАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ У ПРОВІДНИХ ПОЛІТИЧНИХ СИСТЕМАХ СВІТУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ КОНТЕКСТ

Туз А.С.

Науковий керівник – Михайлова І.О., канд. політ. наук., ст. викладач

Державна влада, оскільки вона спирається на примус, завжди потребує виправдання. У ролі одного із класичних інструментів для легітимації державної влади в суспільстві виступають формальні норми права. Актуальність дослідження проблематики легітимації державної влади пов'язана з тим, що у зв'язку з секуляризацією і детрадиціоналізацією форм сучасного суспільного буття легітимна державна влада вже не може отримати виправдання через посилання на право та традицію, тісно пов'язану з релігією.

В умовах класичної ліберальної демократії доволі поширеним та обґрунтованим є розуміння легітимації державної влади за допомогою двох принципів: принципу прав людини та принципу народного суверенітету. Державна влада легітимна, якщо вона захищає права і свободи індивіда та якщо закони можна розуміти як вираження громадської думки і волі. Такий спосіб легітимації державної влади є дієвим у рамках демократичної правової держави [1]. Але навряд чи зможе цей спосіб зберегти свою силу в епоху глобалізації, коли культурні агломерації кидають виклики демократичним принципам.

Економічна глобалізація і посилення значення транснаціональних корпорацій послаблюють здатність багатьох держав третього світу самостійно регулювати економічний обмін, контролювати торговельні та фінансові потоки. Регулювати дії такого роду політико-національних спільнот, що складаються з колективних суб'єктів з різними культурними традиціями, можуть формальні норми права. Що стосується легітимації через реалізацію ідеї демократії, то вона також виявляється під питанням. Демократія досі здійснювалася тільки в рамках національних держав. Становлення космополітичної демократії

(або глобалізація демократії) залежить від багатьох факторів, зокрема, від політико-культурних чинників.

Хабермас задається питанням: як повинна обґрунтовуватися легітимність приписів, які політичний законодавець коли-небудь може змінити? Відповіддю на це питання є два основних принципи легітимації - це права людини і народний суверенітет. Хабермас пише: «... народний суверенітет може проявитися тільки в умовах дискурсу - процесу утворення думок і волі, процесу, який сам себе диференціює». Відповідно до принципу народного суверенітету творцем закону є народ. Джерелом легітимації є демократична процедура. Для того щоб процедура створення закону була джерелом його легітимності, недостатньо одного факту, що вона здійснена у відповідності з законами. Вона повинна бути організована таким чином, щоб було гарантовано демократичне походження законів, щоб закон міг бути зрозумілий як вираз сформувався в процесі публічного обговорення думки і волі громадян. Внутрішній зв'язок між правами людини і народним суверенітетом полягає в інституціоналізації правами людини комунікативних умов формування розумної політичної волі.

Права покликані гарантувати кожному рівні шанси в досягненні особистих життєвих намірів. В принципі народного суверенітету, де вся повнота влади виходить від народу, суб'єктивне право на однакові шанси участі в демократичному формуванні волі, зустрічається з об'єктивно-правовою можливістю інституціоналізації практики самовизначення громадян. На думку Тура, з дискурсивно-теоретичного тлумачення принципу народного суверенітету випливають такі принципи: принцип широкої індивідуально-правового захисту принципи забезпечуються через незалежну юриспруденцію принципи законного управління, а також судового і парламентського контролю адміністрації принцип роз'єднання держави і суспільства, який повинен запобігти перетворенню соціальної влади в адміністративну [1].

Внутрішній зв'язок між народним суверенітетом і правами людини міститься в умовах системи права. Система права не може бути зведена ні до морального варіанту прав людини, ні до етичного варіанту народного суверенітету, оскільки приватна автономія громадян не може ні підніматися над їх публічної автономією, ні підкорятися їй. Хабермас виходить з того, що права людини і народний суверенітет лише тоді неперекручено відображаються в системі права, коли враховується, що право в площині суб'єктивної волі дій не може вважатися ні моральним законом, який створює суверенному законодавцю зовнішні бар'єри, ні функціональним

засобом інструменталізації [2]. Тому, приватна і публічна автономії громадян виникають як взаємообумовлені і рівнозначні.

Список використаних джерел

1. Тур М.Г. Права людини та суверенітет народу в фокусі комунікативної влади // *Сучасність*. К., 2000. № 5. С. 54-69.
2. Хабермас, Ю. Демократія. Разум. Нравственность. Московские лекции и интервью / Ю. Хабермас. М.: АО «КАМІ»: Изд. центр АСАДЕМІА, 1995.248 с.

РОЛЬ ПРАВА В ФОРМУВАННІ НАДНАЦІОНАЛЬНИХ СПІЛЬНОТ

Приходько Є.О.

Науковий керівник – Михайлова І.О., канд. політ. наук, ст. викладач

В умовах ліберальної демократії найбільш поширеною і найбільш обґрунтованою є легітимізація за допомогою двох принципів: принципу прав людини та принципу народного суверенітету. Правова система легітимна, якщо вона захищає права і свободи індивіда, і якщо закони можна розуміти як вираження громадської думки і волі, тобто якщо реалізується демократична ідея самозаконодавства громадян. Такий спосіб легітимізації є дієвим в рамках демократичної правової держави. Але чи зможе він зберегти свою силу в епоху глобалізації, яка кидає виклик національній державі?

Економічна глобалізація і посилення потужності транснаціональних корпорацій послаблюють здатність національної держави самостійно регулювати обмін із зовнішнім світом, контролювати торговельні та фінансові потоки. Відбувається також глобалізація технологічних і екологічних ризиків. Сюди слід додати загрози, пов'язані з міжнародною організованою злочинністю та міжнародним тероризмом. Надію на подолання цих загроз зараз все більше пов'язують з наднаціональними політичними утвореннями, які могли б компенсувати слабкість національних держав. Рішення проблем, що стоять перед людством, вимагає солідарних дій на рівні світової спільноти. Регулювати дії такого роду наднаціональних спільнот, що складаються з колективних суб'єктів з різними культурними традиціями, можуть тільки формальні норми права. Однак перехід з національного на наднаціональний рівень політичної організації веде до нової проблематизації теми легітимності права. Для того щоб права людини могли служити підставою легітимності правової системи на наднаціональному рівні, необхідно обґрунтувати їх універсальність.

Однак теза про універсальність прав людини заперечується, з одного боку представниками деяких країн, що розвиваються, які звинувачують Захід у культурному імперіалізмі і навіть в імперіалізмі